

ДЖЕЙМС С. А. КОРІ

••••• • ЕКСПАНСІЯ •

Книга 5

ІГРИ НЕМЕЗИДИ

ЕКСПАНСІЯ:

І прокинеться Левіафан

Війна Калібана

Брама Абаддона

На згарищі Сіболи

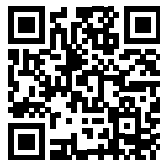
Ігри Немезиди

Babylon's Ashes

Persepolis Rising

Tiamat's Wrath

Leviathan Falls

Бенові Куку — вже без нього

Пролог. Філіп

Ці дві верфі-близнючки стояли поруч на тій півкулі Каллісто, котра відвернулася, і то навіки, геть від батечка свого, Юпітера. А де ж Сонце? Воно було — але просто блищало, мов зірка, хай і найяскравіша, посеред нескінченної ночі, й куди яскравішою за нього плямою мерехтів широкий рукав Молочного Шляху. По краях тих двох кратерів яріли сліпучі світла робочих ліхтарів, осяваючи будівлі, конвеєри, риштування. Понад реголіт кам'яної пилюги й криги виклично стирчали ребра напівзмонтованих кораблів. Дві верфі: одна цивільного, а друга — військово-космічного флотів, одна — власність Землі, а друга — Марса. Обидві перебували під захистом антиметеорних рейкотронів, обидві призначені були для будування та лагодження суден, покликаних занести людство до нових світів, що містилися ген за кільцями, — хай-но лише скінчиться ота драчка на Ілусі.

Одначе обом їм і не снилося, які вже спіткали їх біди.

Філіп поковзом рушив уперед, ведучи за собою команду. Вмонтовані в костюми прожектори освітлювали дорогу поміж керамічних плит, уже таких поцюканих, що ані сантиметра квадратного не зосталось, аби відбити хоч промінчик. Навіть дисплей угорі був такий затуманений, що чи хто й розгледить, які ж він там показує вісті. У вуха Філіпові влітали якісь голоси: куди котрий корабель, новини безпекової служби, балачки приватних осіб — але все те він сприймав пасивно. Слухати слухав, а не озивався ні до кого. Розряджений лазерний цільказівник просто теліпався в нього за плечима. Він та його команда були тінями поміж тіней. Таймер, видимий у лівій частині його поля зору, блякло висвічував відлік часу: це вже понад п'ятнадцять хвилин сплигло. Долонею правиці Філіп поплескував повітря, лише ледь густіше за вакуум, а поясанською говіркою цей жест означав, що треба посуватися вперед поволі. То так і рухалася його команда: обабіч і позад нього.

Високо над ними — й так далеко, що годі розгледіти, — перемовлялися марсіянські військові кораблі, що охороняли свою корабельню:

професійно-уривчасті перегуки. Того їхнього військово-космічного флоту було тут негусто: крутилося на орбіті начебто два кораблі. А чи й хоч два? Можливо, десь у тій чорноті ховалися й ще якісь їхні посудини, стиснувши своє дуже інфрачервоне випромінювання до такого мінімуму, аби не засікли радары. Хай і можливо, але малоймовірно було це. А життя, як казав Філіпів батечко, ризикова штука.

Чотирнадцять хвилин і тридцять секунд. Поруч основного таймера з'явилися ще два часолічильники: один із сорокап'ятисекундним відліком, а другий — із двохвилинним.

— Транспортний кораблю «Френк Айкен»! Ви можете причалити: шлях вільний!

— Ваше повідомлення отримано, «Карсоне Лі»! — прозвучала знайома буркотливість Сіна. У цих словах Філіп розчув навіть усмішку старого поясанина, яким був Сін. — А чи добре тямлять ваші друзяки, що це ми чіпаємо їхнє дитятко?

Десь там угорі «Френк Айкен» значив ті марсіянські кораблі нешкідливими своїми лазерами, які працювали на тій самій частоті, що й той за Філіповим плечем. Коли обізвався марсіянський офіцер-зв'язківець, голос його не виказав ані тіні страху.

— А ми вам не сплатимо тією ж самою монетою, «Френку Айкене». Будьте ласкаві повторити.

— Даруйте, даруйте! — засміявся Сін. — А ви, гарні та пишні панове, назвали, певне, якісь такі хороші бари-розтабари, де б рознещасний поясанський цей екіпаж міг горло промочить — бо надто вже деренчить! — хай-но сядемо на поверхню?

— Анічим не годен допомогти тобі, «Френку Айкене», — відказав марсіяннин. — Тримай курс!

— Та тримаю, сам добре знаєш. Тверді, як камінь, несхибні, мов куля, — ми!

Філіпова команда добулася краю кратера й задивилася вділ, на нічийну землю марсіянського військового двору. Філіп уздрів усе те саме, що й сподівався побачити. Ото пакгаузи, а то — депо запасних матеріалів. Зняв лазерний цілевказівник з плеча й увіткнув основою в брудну кригу: хай зарядиться. Решта, розсипавшись вервечкою понад урвищем, але так, щоб усі вони бачили всіх і кожного члена команди, і собі вчинили так само. Старі були ті їхні лазерні цілевказівники, й заряджалися від доброго десятка всяких джерел живлення. Поки крихітні червоні лампочки в основі цілевказівника засвітилися зеленим, перший з двох його допоміжних таймерів сягнув нуля.

По загальному каналу залунав тритоновий сигнал тривоги, а потім і схвильований жіночий голос.

— Маємо на полі втікача — механічного вантажника! Він... От лайно! Чимчикує до протиметеорного обладнання!

Філіп вів свою команду по краю кратера, а в вухах йому каскадами лунали тривога й паніка. Просуваючись уперед, він зі своїми людьми здіймав підошвами хмаринки пилу, що не опадав, а оточував їх, мов туманець. А механовантажник, відкидаючи заборонні йому накази, котився собі по нічій землі, затуляючи собою поле зору гармат протиметеорного захисту — засліплюючи їх, хай і на кілька хвилин. Четверо марсіянських піхотинців вискочили зі свого бункера, як того й вимагав безпековий протокол. Армовані скафандри дозволяли їм ковзати по поверхні планети, мов по льодку на ковзанах. Кожен із них міг розстріляти всю його команду й хіба що скривитися на одну мить від жалю. Філіп принципово ненавидів усіх їх купно й кожного поокремо. Ремонтники вже дерлися до зіпсованого пристрою. За годину й відновлять увесь лад.

Двадцять хвилин і сорок п'ять секунд.

Філіп став, озирнувся на свій рій. Десять добровольців, найкраще з того, що міг запропонувати Пояс. Ніхто з них, крім нього самого, їхнього ватажка, не знав, чим такий важливий їхній наскок на цю марсіянську базу та й яка, власне, мета цієї їхньої місії. Всі вони готові були загинути, якщо він дасть їм такий наказ. Бо ж він, Філіп, неабихто. Він є син свого великого батька. Філіп відчував це усім своїм серцем, усім єством. Ні, не страх, а гордість. Відчував він гордість.

Дванадцять хвилин і тридцять п'ять секунд. Тридцять чотири. Тридцять три. Підзарядившись, лазери ожили: позначили своїм світлом і чотирьох піхотинців, і бункер із групою підтримки, і паркани периметру, й майстерні з бараками. Марсіяни обернулись: їхня броня була така чутлива, що вловлювала навіть легесенький доторк невидимих променів світла. Обертаючись, ті підняли свою зброю. Філіп завважив, що один із них помітив його команду, і його рушниця націлилася на них. На Філіпа.

Він затамував віддих.

А за пів місяця до того один корабель (котрий саме, Філіп не знав) далеко в юпітеріанській системі зробив надшвидкий переліт, доходячи до десяти чи й до п'ятнадцяти г. І в визначену комп'ютером наносекунду випустив десятки вольфрамкових набоїв, а ще, посеред тієї маси, — чотири запасні недалекосяжні ракети з прикрученими до них дешевими одночастотними сенсорами. Такі прості,

що й машинами хто б їх назвав. Таж дітки шести літ що день Божий стуляють докупи куди складніші цяцьки. Але з прискоренням до ста п'ятдесяти кілометрів на секунду не потрібна була їм ніяка складність. Тільки правильно вкажи їм шлях.

За той короткий відтиночок часу, поки сигнал пройшов крізь Філіпове око, втрапив у його зоровий нерв, а звідти — у відповідну зорову частину його неокортексу, все й скінчилось. Він почув гуркіт, побачив, де тільки-но стояли ті піхотинці, шлейфи викидів двох ніби миттєво виниклих зірок, якими насправді були два військові кораблі вгорі над головою, — уздрів це аж по тому, як вороги загинули. І він увімкнув радіозв'язок свого скафандра.

— Ічбан! — мовив він, пишаючись тим, як спокійно прозвучав його голос.

Гуртом вони стрибнули вниз і посунулися по схилу кратера. Марсіянські корабельні палали фантастично: високі шлейфи охоплених пожежею майстерень сягали неба. Горіли вивільнені якісь леткі гази. Снігові фонтани виривалися з бараків: то замерзала випущена їхня атмосфера. Навіть тіл піхотинців не було: тут і там валялися вони, роздерті на шматки. Хмара пилу й розкришеного льоду заповнила кратер, і тільки внутрішній комп'ютер скафандра вів його до мети.

Десять хвилин і тринадцять секунд.

Філіпова команда розділилась. Троє вийшли на середину відкритого простору, вишукуючи досить велике місце, де б розгорнути зроблену з хімічно чистого вугілля тонку чорну тканину евакуаційного риштування. Двоє інших добули з кобур безвідбійні автоматичні пістолети, аби застрелити всякого, хто тільки видряпається з руйновища. Ще двоє кинулися до зброярні, а троє пішли з Філіпом до складів. Із пилуги забовваніла будівля, незрушна та грізна. Вхідні двері замикані. Механічний вантажник лежав повалений на боці, а його водій був мертвий чи ще конав. Філіпів технічний спец підійшов до дверних контролів і спробував їх відкрити зубатою штабою з двигунчиком.

Дев'ять хвилин, сім секунд.

— Джозі! — сказав Філіп.

— Врізаюсь! — коротко відказав Джозі.

— Знаю, що врізуєшся, — йому Філіп. — Та якщо не можеш відкрити...

Нарешті великі вхідні двері зрушили, здригнувшись, та й піднялися. Джозі обернувся й увімкнув ліхтарики свого шолома, тож Філіп розгледів вираз його грубого обличчя. Ось вони увійшли до

складського приміщення. Там громадилися цілі вежі з гнutoї кераміки та сталі. Та справдешні гори! Тонкі, мов волосина, сотні кілометрів дроту були намотані на котушки, вищі за Філіпа. Масивні принтери чекали, коли їм накажуть навіготовляти пластин, що будуть складені в щось більше над порожнечою, або визначити об'єм і зробити з нього бульбашку з повітря, води й складної органіки, що підходила б для людського довкілля. Моргали аварійні вогні, надаючи тому просторому приміщенню моторошного вигляду катастрофи й пожежі. Філіп рушив уперед. Він і не стямився, як у нього в руці опинився пістолет: машинально вихопив із кобури. Уже не Джозі, а Мірал прив'язувався на сидінні вантажного механізму.

Сім хвилин.

Червоне та біле миготіння перших аварійних машин додалося до безладу, яким стала корабельня. Світло лилося звідусюди й нізвідки. Філіп почовгав поміж рядами зварювальних апаратів та металевих принтерів. Діжки сталевого й керамічного пилу, дрібнішого за тальк. Гори спірального осердя. Верстви кевлару й зброї, що стріляє піною, купчилися, мов найбільше в Сонячній системі ліжко. В одному вільному кутку приміщення лежав увесь епштейнівський рушій у розібраному вигляді, мов найбільший пазл усе світу. І на все те Філіп не звертав уваги.

Розріджене повітря не доносило звуків стрілянини. Контрольний пристрій його шолома доповів: летить швидкорух! — тієї самої миті, коли на сталевій балці праворуч від Філіпа зблиснула яскрава пляма. Опукою впав він додолу, а його тіло, в цій мікрогравітації, розплатувалося повільніше, ніж у кораблі під час прискорення. Згори в прохід зістрибнув марсіяннин. Не в армованій броні охорони, а тільки в простому технічному екзоскелеті. Філіп прицілювався в центр тієї маси й випустив половину набоїв, що були в магазині. Від самого дула трасуючи, вони полетіли, кожен витрачаючи свій запас палива, прокреслюючи вогняний, сіро-червоний слід у розрідженому повітрі Каллісто. Чотири влучили в марсіяннина, й бризки крові поплинули морозяним червоним снігопадом. Екзоскелет перемкнувся на аварійний статус: його лампочки засигналили похмурим жовтогарячим світлом. На якійсь там частоті він сповістив місцевій «швидкій допомозі», що сталося щось жахливе. У цьому контексті його сліпа вірність обов'язку була майже смішна.

Тихо прозвучав у навушниках Міралів голос:

— Агей, Філіпіто! Чи берем оті каністри з піддонів?

Не зразу й знайшов, де ж він, той Мірал. Ага, он він: чорним кольором костюма антивак геть злився з величезним механізмом, от

ніби їх і створено як обоє-рябоє. Тільки невиразно прозирає символ розкресленого кола ОПА — Об'єднаного Поясу Астероїдів — на пребрідному одязі Мірала. Коли б не це, можна було б подумати: загіджений трохи, але цілком марсіянський шоферюга. Ті канистри, про які він питався, були все ще примощовані до піддонів. На тисячу літрів кожна, а всіх чотири штуки. На опуклій передній стороні напис: МАКСИМАЛЬНО ЩІЛЬНЕ РЕЗОНАНСНЕ ПОКРИТТЯ. Це енергопоглинує покриття допомагало марсіянським військовим кораблям уникати їх виявлення ворожими радарми. Страх, про який Філіп і не здогадувався, неначе вітром здуло.

— Бери! — сказав він. — Саме те, що нам треба.

Чотири хвилини, тридцять сім секунд.

Гурчав вантажний механізм ніби й далеко, бо гуркіт приховувала особливо структурована підлога — краще за тонку місцеву атмосферу. Філіп і Джозі рушили до дверей. Вогники шолома заблискотіли яскравіше, набувши характеру якоїсь спрямованості. А радіо фільтрувало численні частоти, переповнені верескливими голосами й виттям сирен. Марсіяни-військовики наказували забрати безпекові машини геть від цивільної корабельні, позаяк найперш могли відгукнутися терористи й перевдягнені вороги. Що й слушно було. За інших обставин могли б такими виявитися вони. Дисплей Філіпового шолома подавав обриси будівель, напівзмонтованого евак-риштовання, орієнтовні розташування транспортних засобів, аналізуючи інфрачервоні та світлові сліди, надто слабкі для людського ока. Почувався так, ніби проходить через схематичний малюнок, де все виразне-визначене лише по краях, а решта поверхні — саме навздогад того, що й куди. Коли він ступив на реголіт, якесь глибинне стугоніння прокотилося попід землею. Здетонувало щось? А чи яка будівля завершила нарешті процес забарного свого падіння? У відчинених дверях завиднів Міралів вантажний механізм, підсвічений ззаду складським освітленням. Канистри в його щелепах були непойменовані й чорні. Філіп рушив до риштовки, на ходу перемикаючись на їхній засекречений канал.

— Стан?

— Є трохи клопоту, — відповів Ааман. Він порався коло риштовки. Філіпів рот наповнився металевим присмаком страху.

— А не треба тут мені такого, друже! — сказав Філіп, силкуючись говорити спокійно. — В чім річ?

— Дещо з викидів пошкодило риштовку. Маю жорстку в суглобах. Три хвилини й сорок секунд. Три й тридцять дев'ять.

— Зараз підійду, — сказав Філіп.

Крізь шум прорізався голос Ендрю:

— Нам пробивають броню, босику.

Філіп нуль уваги на те, що його обізвали «босиком».

— Скільки?

— Та чимало, — відповів Ендрю. — Чучу звалився, та й я багаченько хапонував. Мо', підсобив би хто?

— Тримайтесь! — крикнув Філіп, а тим часом його розум шалено міркував, що ж його робити. Двоє його охоронців стояли біля рихтування, готові застрелити будь-кого несвого. Троє будівельників щосил моцувалися, зводячи споруду. Філіп одним стрибком опинився біля них, мало не перелетівши за межі чорної рами. Ендрю охнув по раціі.

Побачив Філіп забитий чорною жорствою конектор і зрозумів, у чім заковика. За нормальної атмосфери дмухнув би разок — і все чисто. А тут нема такого привілею. Ааман люто виколупував лезом крем'яшок за крем'яшком, намагаючись вичистити тонесенькі складні канальчики, де метал сходився з металом.

Три хвилини.

Ааман поставив підпору й спробував з'єднати всю конструкцію. Воно все майже-майже сполучилось, але сіпнув, випробовуючи на стійкість, і все розпалось. Філіп бачив, як той лається, як слина все більше плямує зсередини лицьову пластину. От була б у них посудина з повітрям для продувки! Філіп тільки це подумав, як і додумався: та є ж у них!

Він вихопив ножа з Ааманової руки й увігнав лезо в зап'ястя свого костюма, де найтонше. Різкий біль сповістив його, що вгородив ножа трохи глибше, ніж треба. Та дарма. Система його костюма заблимає: тривога! Але він не звернув на те уваги. Нахилився, приклав той невеличкий, що сам проробив, отвір до конектора, й струмінь повітря видув, розкидав навсібіч бруд і кригу. Одна-єдина краплина крові вихопилася назовні, вмить замерзнувши й пострибавши геть від того матеріалу. Тоді він відступив, і Ааман з'єднав конструкцію до купи. А проштрикнутий костюм заліпив пробиту щілинку тієї ж миті, як він вийняв звідти ножа.

Філіп обернувся глянути, що там позаду. Мірал і Джозі повідтинали каністри від піддонів і вже й прив'язували одну до рихтування.

Миготливі вогні тривоги зблякли, й рятувальні машини в імлі безтямно проїздили повз них. Прямуючи ніби до пожежної частини, що біля зброярні. В тому й Філіп мав би добачити небезпеку, аби й сам не знав, де вона найбільша.

— Босику! — тривожним голосом пропищав Ендрю. — Вони прориваються поруч!

— Без паніки! — наказав йому Філіп. — Тримайтесь!

Тут одна з двох чатових поклала йому руку на плече.

— Хочете, щоб я пішла й зарятувала там?

Себто: «Чи маю я скочити туди і врятувати їх?»

Філіп підняв кулака й злегка труснув ним уперед-назад. Ні! Зрозумівши, що він їй забороняє, вона завмерла, й на мить йому здалося: вона порушить його наказ. Її вибір. Бунт наразі був сам собі карою. Джозі поклав уже й останню каністру на риштування, прив'язав ремнями. Тим часом Ааман зі своїми людьми вже поставили на місце й останню підпору.

Одна хвилина й двадцять секунд.

— Босику! — вереснув Ендрю.

— Вибач, Ендрю, — сказав Філіп. Запала мить приголомшеного мовчання, а тоді ринув потік непристойностей і звинувачень. Філіп перейшов на іншу частоту. Аварійні служби військової корабельні волали вже менше. Заговорив жіночий голос, різко й спокійно видаючи команди німецькою мовою, з мало не знудженою дієвістю звичної до криз людини, а голоси, що їй відповідали, зазвучали професійніш, в унісон їй. Філіп показав на риштування. Чучу й Ендрю загинули. А навіть якщо ще живі, то все одно мертві. Філіп став на своє місце серед риштовки, обв'язався ремнями довкола пояса й між ніг і відкинувся назад, поклавши голову на товсту подушку.

П'ятдесят сім секунд.

— Нібан! — промовив він.

Нічого не трапилось.

Він знову повернувся на засекречену частоту. Ендрю вже плакав. Завивав.

— Нібан! Забирайся звідти! — крикнув Філіп.

Риштувка захиталася під ним, і враз він здобув вагу. Чотири хімічні ракети, увімкнувшись відразу на повну потужність, освітили ґрунт під ним, розметавши спорожнілі піддони й поклавши на спину механічного вантажника, якого покинув Мірал. Прискорення погнало кров у ноги, Філіпове поле зору звузилося. Звуки радіо стали тихіші, мов подаленіли, а його свідомість замерехтіла, затнулася. Його костюм стиснувся навколо стегон, мов його зчавив який велет, і погнав кров назад, нагору. Голова трохи проясніла.

А внизу продовгастим пухирем, повним пилюги, виднів на обличчі супутника кратер. Там рухалися вогні. Вежі по краях кратера були стемніли, а це вже й замерехтіли: система нагамагалась запус-

титися знову. Корабельні на Каллісто хиталися, мов який пияк а чи той, хто дістав мемеля в голову.

Таймер довів відлік часу до двох секунд, потім до однієї.

Коли ж настав нуль, відбувся й другий удар. Філіп і не розгледів, як гахнула скеля. Мов вольфрамовий набій, пролетіла вона так блискавично швидко, що людському оку й не встежити. Але Філіп побачив, як здійнялася хмара пилу, мов які демони там розхурделились, а тоді пройшлася така потужна ударна хвиля, що її можна було зауважити і в тій ледь помітній атмосфері.

— Тримайтеся! — сказав Філіп, хоч і не було тут від чого остерігати. Та й прив'язані всі були так міцно, що міцніше й бути не може. Якби густіша атмосфера, то всі вони, звісно, й загинули б. А так — ну мов перший шквал звичайної бурі. Ааман ойкнув.

— Проблема? — спитав Філіп.

— Та марсіянська скеля підошву пробила, — пояснив Ааман. — Боляче!

А Джозі йому співчутливо:

— Скажи їй спасибі, що півника не відбила тобі.

— Та я не скаржусь, — відказав Ааман. — Жодних нарікань.

Ось і вичерпався паливний запас ракет, що несли риштовку. Гравітація прискорення відпала. Далеко вниз, під ними, корабельні спіткала загибель. І вже ніде не видно було там жодного вогника. Навіть пожежі ніякої. Філіп звернув погляд на яскраву пляму галактичного диску, що й їм присвічував. Але був там і не зоряний один вогник — то палав шлейф викидів «Пелли», що поспішала підібрати заблукану частину свого екіпажу. Але не Чучу. Але не Ендрю. Філіп і сам чудувався, чом йому не болять утрата двох людей з його команди. Його першого бойового рою. Свідчення того, що він годен виконати справжнє завдання, зі справжніми ставками життя й смерті, — годен чисто виконати.

І не думав про це говорити. А чи й сказав? А чи тільки зітхання зірвалося з уст? Але Мірал хихотнув.

— Усе гаразд, Філіпіто, — сказав старший чоловік. І за мить додав: — Вітаю з днем народження! Не забудь?

Філіп Інарос здійняв руки догори, дякуючи. Це був його п'ятнадцятий день народження.

Розділ перший. Голден

За рік після тих нападів на Каллісто, мало не за три по тому, як він зі своєю командою був вихопився в путь на Ілус, і десь за шість днів по тому, як вони повернулися звідтіля, Джеймс Голден плавав собі в космічному просторі біля свого корабля й спостерігав, як механізм-кораблеріз розтинає того надвоє. Вісім туго нап'ятих, мов струни, тросів тримали «Росинанта» між стін доку. А док той був лиш один із численних секцій масивної сферичної ремонтної озії, що загніздилася на станції Тайко. Навколо них у кілометровому радіусі тієї сфери приліпилася тисяча інших ремонтних проєктів, але Голден не відривав очей від свого улюбленця — тільки на нього й дивився.

Ось механізм припинив свою різанину й відчахнув чималий шмат зовнішнього корпусу корабля. Очам капітана відкрився кістяк корабля: міцні ребра, облутані плетивом дротів-кабелів, крізь яке завидніла друга шкіра — внутрішня обшивка.

— Ого! — мовив Фред Джонсон, підпливаючи до Голдена. — Ну й задовбав ти свою конячку — мало не на смерть.

Фредові слова, хоч як їх сплющили-спотворили переговорні пристрої двох скафандрів, прозвучали все ж досить-таки дошкульно для Голдена. Воно було, звісно, приємно, що той Фред, формальний керівник Об'єднаного Поясу Астероїдів, а отже, один із трьох наймогутніших, на всю Сонячну систему, людей, особисто вділив якусь увагу його кораблеві. Одначе Голден почувся мовби синочком, над яким навис батечко, аби допевнитися, чи впорався нащадок із домашнім завданням — чи не напартолив на найгіршу оцінку.

— Внутрішня гірка зігнулася — в таку дугу, що ні в яке угугу! — пролунав у їхніх шоломофонах ще й чийсь третій голос. І вигулькнуло кислобезвиразне обличчя Сакая: це ж його призначено головним інженером станції Тайко після загибелі Саманти Розенберг під час лихої події, яку нині називали Інцидентом повільної зони. Сакай моніторив усі ремонтні роботи зі свого офісу поблизу, покладаючись на численні камери та рентгенівські сканери.

— І як це ти довмівся ще й отаке вкоїти? — не вгамовувався Фред, показуючи на рейкотрон, простертий рівненько понад кілем корабля, на всю його довжину. Неозброєним оком видно було, як плачевно зігнулись рейкотронові опори.

— Та чи ж не розказував я тобі, — обурився Голден, — як там, над Ілусом, довелося нам і так, і сяк сіпати нашого «Росі», аби раз по раз підтягувати ваговоза «Барбапікколу» на вищу орбіту над тою планетою?

— Ну-ну, добряче поглумилися ви над своїм кораблем, — понуро, без тіні гумору, сказав Сакай. — Воно б то можна підремонтувати декотрі з цих підпірок, але я ладен побитися об заклад, що там, у сплаві, є повно мікротріщин. Тож найкраще було б усі ті підпори замінити.

Фред свиснув:

— А це виллється в добрячу копійчку!

Проводир ОПА то спонсорував-патронажив екіпаж «Росинанта», то ні, й наразі Голден міг тільки сподіватися, що в цей момент Фред не ухилиться — проспонсорує. Хистка, ненадійна залежність, але... Без знижки для «ВП-клієнта» загальний ремонт був би чи не удвічі дорожчий... Вони б і стяглися на таке, але кому хочеться лишитися з порожнім гаманцем?

— А ще ж у зовнішньому корпусі забагато абияк залатаних дірок, — незворушно провадив Сакай. — Внутрішній, з виду, наче в доброму стані, та ми прочешемо його густим гребінцем, аби допевнитися, чи й там немає протягів.

Голден почав був доводити, що у тій зворотній мандрі від Ілуса дехто й задихнувся б від браку повітря, якби внутрішній корпус сифонив, але хутко й прикусив язика. Бо й справді: навіщо зятим сперечанням розпікати чоловіка, від якого нині залежало, чи й надалі Голденів корабель лігатиме? Подумалося йому, яка лукава посмішка в Сем... а ще ж ця звичка приправляти критику дурістю! Відчув, як стислося щось за грудиною. Літа! А скільки горя — цілі гори сипалися на нього...

То тільки й зронив:

— Дякую!

— Але на це піде не день, не два, — застеріг Сакай. Механізм-ремонтник перелетів на газовому струмені на іншу частину корабля, присмоктався намагніченими своїми підошвами до обшивки на новому місці, й уже там запалахкотіло: то він почав вирізувати нову порцію зовнішнього корпусу.

— Легімо до мого офісу! — запропонував Фред. — У моєму віці та простирчати отак довго в космосі — це я міг би дозволити собі хіба що в евакуаційному костюмі.

Відсутність атмосфери й тяжіння надзвичайно полегшувала ремонтні роботи. Однак ця обставина змушувала технічний персонал працювати у скафандрах. Голден так витлумачив Фредові слова, що старому припекло справити малу потребу, але принципово тільки не в сечоприймач.

— Ну, то й ходім.

* * *

Фредова контора була завелика як для космічної станції, але панував тут дух затишку: шкіряної оббивки на меблях та добренної кави. Господарів сейф на стіні весь був із титану й товченої криці, мов рямця з якогось стародавнього фільму. Настінний екран позад його письмового стола показував скелети трьох кораблів, що перебували на стадії будівництва. Їхній дизайн — неоковирна, зате вкрай функціональна велич. Мов найбільші в світі молоти. Були то початки військового флоту, будованого на спецзамовлення ОПА. Голден знав, чому їм так кортіло витворити власні збройні (оборонні, звісно) сили. Але, будучи чудово обізнаний з усім, що відбулося протягом останніх років, він мимоволі усвідомив: це ж так людство, переживаючи свої травми, засвоює уроки власних помилок.

— Кави? — запитав Фред. Уловивши кивок капітанової голови, заторохтів кавовим причандаллям на бічному столику та хутенько й скухторив на дві чашки. На тій, котру він простяг Голденові, майже вибляк фірмовий знак: розкреслене коло ОПА; не всяк і роздивився б, що воно там за пляминка.

Голден однією рукою взяв ту чашку, а другою махнув у напрямку екрана.

— Скільки ж часу на це?

— Поки що розраховуємо на пів року, — відповів Фред і, крекнувши по-старечому, плюхнувся у своє крісло. — А мо', й на довічне? Ще півтора року — й годі буде впізнати соціальні структури людства у цій галактиці.

— Розсіється. Діаспора.

— Хочеш так це назвати, то й по-твоєму буде правильно, — покивав головою Фред. — А я називаю це розхапуванням ділянок ґрунту. Всі фурғони мчать на землю обіговану.

Добра тисяча світів відкрилася людству: хапайте-розбирайте! Усі, хто де сидів: на якій планеті, чи станції, чи там скелі цієї со-

нячної системи — сторчголов летять, аби встигнути запопасти свій шмат. А вдома, у рідній системі, три уряди наввипередки змагаються, хто швидше та більше набудує військових кораблів, аби все це уконтролювати.

Тут на одному з оперованих кораблів так яскраво спалахнула зварка, аж монітор потьмянів.

— Весь той кошмар, що потряс Ілус, це просто засторога — навздогад близької загибелі багатьох-багатьох людей, — мовив Голден. — Та чи хоч хто це вчув? Чи дослухався?

— Свята правда. Та й ти ж добре знаєш, як земельна лихоманка була потрясла Північну Америку.

— Авжеж, — буркнув, сьорбнувши ще Фредової кави, Голден. Смакувала та кава розкішно — на Землі ж бо вирощена! Привілей — тільки для найвищого рангу. — Знаєш, я виріс у Монтані, то й добре втямив твій натяк щодо фургонів. Там люди й досі хизуються всім отим прикордонським лайном, от ніби це вони тільки допіру його пережили-пережували.

— Тоді ти знаєш, яку безодню трагедії несе в собі міфологія проголошеної людині лихої її долі. Стільки тих фургонів не доїхало до омріяного краю. А скільки тих, що все-таки добулися туди, мусили задешево гарувати на багатих фермерів та прокладати залізницю.

Голден смакував кавою та спостерігав, як будуються кораблі.

— А що й казати про тих, що жили там до того, як завидніли на обрії перші фургони, аби заразити місцевих новою модною пошестю. І ця наша версія галактичної долі не усуває нічого розвиненішого за ящірку-дражнилку.

— Можливо, — закивав Фред головою. — Принаймні так нам видається поки що. Але вчені експедиції обстежили ще далеко не всі оці тисячу триста нових систем. І хтозна, на що ми там іще натрапимо.

— А на такі штуки, як роботи-вбивці та на термоядерні реактори завбільшки з континент, котрі тільки й дожидають, коли хто-небудь клацне вимикачем, аби пожбурити пів планети в космос, — якщо пам'ять не зраджує.

— Це якщо виходити з нашого досвіду на одній-єдиній планеті. Але ж на інших можуть чигати й ще моторошніші чудиська.

Голден стенов плечима й допив останній ковток своєї кави. Фредовими устами таки й справді глаголила сама істина. Що так, то так: поки не ступить людська нога на всі ті світи, немає ані краплі знаття, що ж воно там сидить, чигає на тебе. От ринули туди, на небачені планети, свіжоспечені колоністи, а жодне ж із них зеленого поняття не має, з чим там здибається.

— Авасарала розчарувалася в мені, — поскаржився Голден.

— Вона? Так, — погодився Фред. — Але тільки не я.

— Щось знову на мою голову?

— Сам розсуди: стара пані хотіла, щоб ти туди припхався тільки для того, щоб усім-усім у сонячній системі показати, яке воно там жахіття. Аби ти їх так налякав, щоб вони терпляче дїждали, поки уряд скаже їм: усе гаразд, налітайте! Аби вона й далі все-все контролювала.

— Але ж то було там таки справжнє страхіття, — мовив Голден. — Невже я не всіх у цьому переконав?

— Та переконав. Але ж пережили те якось. І нині Ілус готується засипати тутешні ринки літєвою рудою. Ілусяни розбагатіють. Можливо, й недовго вони так винятково розкошуватимуть, але, поки ще до того, жадібні шукачі нових клондайків обліплять усі ті нові світи, мов мухи мед.

— Я вже й не знаю, чи міг би вчинити якось інакше.

— Та ніяк, — погодився Фред. — Але ж Авасаралі з марсіянським прем'єром Смітом та з рештою політичних желеподібностей так-то кортить загнuzдати весь цей рух. А ти постарався так учинити, щоб нічого того в них не вийшло.

— Ну, а ти ж тут чого тішишся — бігаєш із коряком, коли не твое мелеться?

— А того, — відказав, либлячись на всі свої тридцять два, Фред, — що я й не беруся все це вконтролювати. І виходжу з такого контролю. Бо граю задовгу партію.

Голден підвівся й налив собі ще чашечку такої делікатесної Фредової кави.

— Он чого тобі треба: втягти й мене у ці справунки! — проказав він, підпираючи одвірок біля кавнички.

— Я маю на плечах своїх станцію Медіна — самодостатній корабель, повз який має пройти всяк, кому треба проскочити крізь кільця, і який наділяє мішками насіння та аварійними тентами всіх, хто цього потребує. Ми недешево продаємо тепличний ґрунт і фільтри для води. Кожна колонія, котра тільки виживе, завдячуватиме — почасти — цим нам, нашій допомозі. Отож коли настане час зладнати якесь галактичне там керівництво, до кого звернуться люди? До тих, хто залюбки вдається до зброї, аби накинути людям свою гегемонію? А чи до тих, хто в годину лиха приходить бідолахам на допомогу?

— Атож, вони прибіжать до тебе, — підхопив Фредову думку Голден. — На те ж ти й будуєш кораблі. А ще наприпочатку тобі слід

справляти враження такого чоловіка, що в будь-якій притузі може прийти на поміч, але коли вони почнуть шукати керівної руки, тобі ще й треба мати вигляд сильного лідера.

— Авжеж! — погодився Фред, відкинувшись на спинку свого крісла. — Істинним сенсом Об'єднаного Поясу Астероїдів завжди було все те, що існує поза межами Поясу. Було — і досі воно є так. Просто Пояс трохи... розпоясався назовні.

— Але ж так просто воно не може бути! Не сидітимуть тобі Земля з Марсом згорнувши руки! Нізащо не дозволять вони, щоб ти почав управляти галактикою тільки тому, що пороздавав трохи тентів та сухих сніданків.

— Звісно, що такого не буває, — визнав Фред. — Але ж саме з цього місця ми й розпочнемо справу. Поки Медіна моя, я контролюю центральне правління.

— А мій звіт ти хоч якось проглянув? — запитав Голден, не спромігшись погамувати всю зневіру, що проривалася з його слів.

— Я аж ніяк не недооцінюю тих небезпек, що й досі чигають у тих світах...

— Та забудь ти про тих покидьків! — розпалився Голден. Поставив напіввипиту свою каву й, перейшовши кімнату, перекинувся через Фредів стіл. А старий насуплено відсахнувся. — Забудь про всіх тих роботищ і про системи залізничних сполучень, що й досі працюють — по тому, як були вони вимкнуті добрячий мільярд років тому. І про вибухи тамтешніх реакторів. Забудь про смертослизів та про мікробів, що залазять тобі в очі й осліплюють тебе.

— А є кінець цьому списку?

Та Голден мовби й не чув старшого співрозмовника.

— Ні на мить тобі не слід забувати про ту чарівну кулю, що все те була колись зупинила.

— Той артефакт став тобі щасливою знахідкою, коли зважити на...

— Ні, не це. Я торочу тобі про наймоторошнішу, найроздовбанішу з усього, що може спасти мені на думку, відповідь на парадокс Фермі. Знаєш, чом немає ніяких індіанців у твоїй аналогії зі Старим Заходом? Бо вони вже повимирали. Хоч би хто були оті зухи, що вибудували все те, вони започаткували великий старт і створили свого протомолекулярного брамобудівника, аби знищити всю решту. І це ще не найстрашніша частина в цій сценарії. Найжахливіше тут те, що прийшло ще й щось інше, перестріляло тих перших хлопів чимсь мов пострілами в потилицю та так і полишило їхні трупи, розкидані по всій галактиці. Ми повинні ставити ось яке запитання:

хто випустив ту магічну кулю? І чи попустять вони нам, аби ми забрали собі все причандалля їхніх жертв?

* * *

Фред надав залозі «Росинанта» два приміщення на адміністративному рівні житлового кільця станції Тайко. В одному з тих двох номерів замешкали Голден із Наомі, а в другому притулилися Алекс з Еймосом, хоча фактично це означало, що там вони тільки спали. Коли ж останні двоє, пілот і технік, не розважалися в численних відповідних закладах Тайко, вони чи не весь час збували в оселі Голдена й Наомі.

Повернувшись до себе, Голден побачив, що Наомі продирається крізь якусь складнющу трахомудію на екрані свого ручного термінала. Вона усміхнулася капітанові, не відриваючись від роботи. Алекс сидів у їхній вітальні на канапі. Увімкнутий настінний екран показував якісь графіки, мелькали голови дикторів та інших учасників випуску новин, але звук був приглушений, а пілотова голова відхилилася назад, очі заплющені. А ще він тихо-мирно похропував собі.

— Та що це таке? — обурився Голден, сідаючи за стіл навпроти Наомі. — Дійшло до того, що вони вже й сплять тут?

— Таж зараз Еймос обід нам принесе. А як там твій клопіт?

— Що тобі видати: зразу ж найгірше, а чи перш ненайгірше?

Тут Наомі вже відірвала очі від роботи. Схиливши голову набік, зміряла його примруженим поглядом.

— А що, нас знову копняком під зад?

— Та це ще ні. «Росі» такий пошарпаний, гірше нікуди. Сакай каже...

— Сім місяців, — випредила його Наомі.

— Ти що, піджучила мій термінал?

— Я ж саме переглядаю розгорнуту інфо, — показала вона на свій екран. — Отримала годину тому. Він... цей Сакай добре справується.

Але у повітрі поміж них зависло: «Тільки ж не так добре, як Сем справувалася...»

Наомі знов утопила погляд у стіл, прикривши обличчя лавиною кіс.

— Ну, оце ж така і є погана вість, — мовив Голден. — Мінус пів року нашого часу. І я зачекаю, поки до нас вийде Фред та й оголосить, що, скажімо, оплатить увесь ремонт. Чи половину його. А чи хоч якусь його частинку.

— Та ми ще досить гарно цвітемо й пахнемо. Тільки вчора надійшла оплата від ООН.

Голден хитнув головою, відкидаючи позитив коментаря Наомі.

— Ат, забудьмо на хвилю про гроші. Досі ж бо аніхто, до кого тільки забалакаю, не бажає дослухатися моїх засторог щодо отого артефакту.

Наомі погодилася з ним — поясанським жестом рук.

— Бо вже цим разом начебто все воно буде якимось інакше? Адже ніхто, власне, й не слухав тебе досі.

— Хоч би один-однісінький разочок людство узяло й винагородило мене за оптимістичну мою думку про нього!

— Он я зварила каву, — сказала вона, кивнувши головою в бік кухні.

— Та Фред пригостив мене своєю — добренькою, нівроку, тож якусь часинку доведеться мені поутримуватися від кавових причащань. Однак ця наша з ним стріча зачепила мене й ще однією прикрою заковичкою.

Тут ковзнули, відчиняючись, двері, й по підлозі загупотів Еймос, несучи пару важкеленних торб. Навсібіч від механіка линув дух карі й цибулі.

— Їдло прибуло! — звістив він і гуп ті свої торби на стіл перед Голденовим носом. — Агей, кеп! Коли вже мені повернуть мого кораблика?

— Там що, хавчик? — обіззався Алекс з вітальні гучним та все ще сонним голосом.

Еймос не відповів, зайнятий тим, що діставав пінопластові контейнери з пакунків та розставляв їх на столі. Голден був подумав, що такі, як оце в нього, прикрощі годі заїсти хоч би й чим, але розкішний дух гострих індійських страв швидко переконав його в протилежному.

— Ще не скоро, — відповіла Наомі Еймосу з набитим тофу ротом. — Кріплення двигуна у нашого «Росі» злецько прогнулись!

— Трясця! — лайнувся Еймос, уможуваючись та хапаючи й собі палички. — Лишив я вас, народе, всього на парочку тижнів самих, і ви роздובбали мені моє дитятко!

— Та була ж застосована чужопланетна суперзброя до нашого корабля! — виправдався Алекс, заходячи з найжаченими сонноспітнілими патлами на голові до кімнати. — А коли змінено закони фізики, де ти подінешся від помилок?

— Ті ж вила, тільки в профіль, — так відгукнувся Еймос — і вручив пілотові коробку рису з підливою карі. — А дай-но більший звук! Там наче Ілус показують?

Наомі підкрутила звук настінного відео, й голос диктора новин заповнив приміщення.

— ...почасти відновлено постачання енергії, але джерела на поверхні планети кажуть, що ця перешкода ще...

— Невже це справжнє курча? — спитав Алекс, хапаючи іншу коробку. — Показушно трохи розкошуємо, чи не так?

— Цить! — йому на те Еймос. — Там мова якраз про ту колонію.

Алекс закотив очі під лоба, але не огризнувся — тільки наклав гірку соковитих волокон курчатини у свою тарілку.

— ...що ж до інших новин, то на цьому тижні просочився короткий, хоч і досить докладний, звіт про розслідування торішнього нападу на корабельні, що на Каллісто. Хоча досі ще немає остаточного висновку, в цьому попередньому звіті припускається, ніби причетною до того інциденту стала якась скалка Об'єднаного поясу астероїдів, і тому вина за тяжкі ті втрати лягає на...

Сердито стукнувши по настільних контролях, Еймос вимкнув звук.

— Лайно! Я ж хотів більше почути про події на Ілусі, а не про те, як самі себе підірвали якісь там товстозаді ковбої ОПА...

— Хотів би я знати, чи відомо Фредові, хто скоїв ту колотнечу, — мовив Голден. — Непросто ж твердолобикам ОПА відійти від своєї теології «Ми проти Сонячної системи».

— Та й чого, зрештою, вони там домагалися? — сказав Алекс. — Ніякого важкого оснащення на Каллісто не було ж. Ніяких бомбочок. Нічого такого, що вартувало б аж отакого нальоту.

— То що, зараз треба розгребти оте лайно, аби вишукати в ньому сенс? — здивувався Еймос. — А киньте мені он те стегенце.

Голден зітхнув і відкинувся на спинку свого крісла.

— Я знаю, що напрошуюсь на звання наївного телепня, але після Ілуса мені здавалось, що ми заслужили на якусь часинку спокою. Що більш нікому не треба нікого підривати.

— Насправді тут ось яке співвідношення, — заговорила Наомі, а тоді, притлумивши надху, поклала свої палички. — Земля й Марс скузуються, але не воюються; легітимне крило ОПА урядує, однак і воно не воює. Колоністи на Ілусі співпрацюють з ООН — замість перестріляти одне одного. Та краще вже так, аніж ніяк. Хоча годі сподіватися, щоб усі були на одній сторінці. Ми ж бо, зрештою, все ще люди. І завжди якийсь відсоток нас буде дірками в дупі.

— Босе! — вигукнув Еймос. — Аніхто ще не казав правдивіших слів!

Вони покінчили з їжею і кілька хвилин сиділи в дружній мовчанці. Еймос дістав із холодильничка декілька пляшок пива й по-вручав усім по одній. Алекс рожевим нігтем длубався в зубах. Наомі знову засіла за свої підрахунки вартості ремонту.

— Отже, — підсумувала вона, почаклувавши ще хвилю над цифрами. — Добра новина тут та, що, хай навіть і ООН, й ОПА виснують, ніби ми самі несемо відповідальність за наші ремонтні рахунки, ми спроможемося покрити їх навіть тим, що маємо в аварійній касі нашого корабля.

— Буде нам повно роботи: провезити колоністів крізь кільця, — сказав Алекс. — Якщо, звісно, ми ще будемо літати.

— Авжеж! — пирхнув Еймос. — Ми в наш крихітний трюм стільки того компосту напхаємо! А ще не благатимемо всякого відчайдуха: «Стань, ну стань нашим клієнтом!»

— Погляньмо сміливо правді в вічі — тій, що нам світить, — закликав свій екіпаж капітан Голден. — Якщо все й далі пливатиме оцим самим плином, то ой нелегко буде нам підшукати заробіток для приватного військового корабля.

Еймос зареготався.

— Дозвольте-но мені першому заперендувати на пророчі слова: «А я ж вам казав!» Та хай я й не доживу до такого моменту, коли не справдяться оці ваші прогнози!